

Mekana ε Pɔl yii bhɔɔba Pε dɔ́a bot ε ghaada Koolet Eniel

Ye nabe é Pɔl naakwyal mekana me yii meken pe dɔ́a bot ε zεεga mendjaala me ghaada Koolet. Ye é bhis mekana me tak ε, nye nabaabela menduk mɔɔ (bot ε aabela ye é tɔ 2.3). Eghen tak, egwakel ε Pɔl ne bot ε zεεga mendjaala me Koolet nabe é ye moo ebiyoepe. Esok ne nye ne baatɔ pe ghaada Koolet, Pɔl nakyeed be bemekana tɔ ebwaalel náá, etep binek ε aaswola.

Tɔ melanel 1–7, Pɔl epebaɲa mbi *mot lwomanyε* di ε, ye kwyl elεε ε, nye mot Yezu Klisto naky-
eed pe daa bedhiiti bot ε. Ye kwyl elyaal é náá, nye nadi é *kwom mesa ε Zεeb*. E geka be é náá, edi djas bot gu Zεeb Sεeg ne Yezu Klisto. Tɔ mesa me Zεeb nadjε nye é, nye naaboma ne betε ne mezuk, ne betε ne embee etep. Nye naamaad ye ne lyem edjisal. E sok nye nadi elii etep nyel'ε deenek ε, Pɔl nadi ebwal egek náá, bot ε ghaada Koolet aanakwaakin nye ne melyo me.

Tɔ melanel 8–9, Pɔl epewaab ne ekeletyε ghaada Koolet náá, be gwyena ne lyem wat ne ekeletyε ghaada Yeluzalem di bedjel ε bot ɔ. Bedhiiti bot tɔ zεεga mendjaala di ne betε ne ekum εbuεpe ɔ, goka é ne ekwyee ε bot di ààbe ne ye ɔ. Eghen Pɔl nadi ekwyal mekana ε, ghaada Koolet nabe é ghaada wat ne betε ne ekum. Tεte mesa mɔɔ nabe é ebɔmsa esa, deenek, elyem bɔɔ nabe é

kwyesa tə gwyes əbela epata. Məlanəl menək epepus bə náá, bəkum ε bot nə bədjel ε bot di edi wat. Yezu Klisto mot nadi kum mot ə, nyε nabε é nyε moo djel étep bot ε bəs needi bəkum ε bot kə esu edjel bε (8.9). Yenek epepa náá, *əgwakel* di pak bot ε bəs.

Tə məlanəl 10–13, Pəl epetyaa nə mbee membri membá mε esa mesa ε Yezu Klisto. Bot ε zεεga ndjaa mendjaala nabε é bε moo zεm-zεm kə esu ε bot di egoola dhiiti mbi bhaadal di àànəjel nə yii Pəl ε (11.3-4). Bot ε zεεga ndjaa mendjaala nabε é, bε moo wa lyem tə membri mε etεp bot nadi egoola dhiiti mbi bhaadal nadi ełεε bε ε. Bε epełεε bot náá, bε é «eboo bot ε lwoma». Bε é nə kwyes lii. Bε é nə dek. Bε epeghεε menyel nə sa bε di esa ε. Yenek djas epenəjel nə membri mε esesεε di esael kə ghaada Koolet ε.

Pəl epelyaal dáa mot-lwoma di egoka nə edi ε. *Mot lwoma ε Yezu Klisto goka é nə edi tə məsila*, étep nyε neeben bədhiiti bot. Nyε eemyaal edi tsakbel mot, étep nyε epegwaal əbela ghwyil di edus pε daa Zεεb. Nyε ààdji dhiiti sonok kə esu ε lε met, ààbε duu, kat-katak mεvu. Pəl epebaalεε náá, nyε naagoola Mbεε Bhaadal nə bot ε Koolet ààwaab bε epata. Ye é dhiiti mbi e ełεε nə bot náá, kwyel Zεεb di nə yε nə nena ε, ye tok étep epata. Deenek, Zεεb ààpawaab mena dhiiti sonok.

Mεswosel

¹ Ye é mam Pəl, mot-lwoma ε Yezu Klisto tə ekwosak ε Zεεb, bis nə Timote mən nyεεg'ena é

kwyal məkana mak. Bis eeswos bot ε zεεga mend-jaala di pε kyee ghaada Koolet, nε bot ε kyee dik Akayi djas di eduwal Zεεb ɔ.

² Beta náá, Zεεb Sεεg'enaka nε Ghεη Yezu Klisto djε bin enεm nε embεε, nε egwyem.

Pəlepeghaapεε Zεεb

³ Djhooduwalka Zεεb, Sεεg ε Ghεη'enaka Yezu Klisto. Nyε é Sεεg'enaka mot di nε ghon nε bot ɔ. Nyε é Zεεb mot di edjε bot ghwyil sok membi mε etεp djas ɔ.

⁴ Nyε nε djε mena mεghaaz tɔ membi mε mezuk djas, etεε náá mena needjεka pe bεdhiiti bot ε di tɔ mezuk ɔ mεghaaz. Ye é bε náá, mena é nε ghwyil εsa deenek ɔ, ye é etεε náá, Zεεb nanyel εdjε bis ghwyil tak sok.

⁵ Tin, mena zukeka εbuεpe tyee wat nε dáa Klisto nazuk ε. Ye é bε náá mena di ezukeka ɔ, Zεεb waadjεka mena mεghaaz mε Klisto dhaa nyel.

⁶ Ye é bε náá, mena é tɔ mezuk ɔ, ye é etεε náá, bi neebela mεghaaz nε tsik. Ye é bε náá, mena eebelaka mεghaaz ɔ, ye é etεε náá, Zεεb needjε bin mεghaaz. Mεghaaz mε tak ε waadjε bin ghwyil εmaad membi mε mezuk bi di ebee ε.

⁷ E di'enek, bis é nε boo εbwaalel nε nen. Etεε náá, bis nε gu náá, dáa bi di ezuk mbi mezuk mε wat nε nes ε, bi é waabela mbi mεghaaz mε zedjεaa bis ε.

⁸ Bɔn nyεεg, bis kwyeł é náá, bi gu mbi mezuk mε bis nabee tɔ eghaada kyee dik Azi ε. Ye é penek ε bis naboma nε mezuk dhaa nyel. Ye é tseetse náá, bis nabe é áàkabe nε εbwaalel náá, bis é waatsak.

⁹ Deenek, bis nabe é nε egeka náá, bis naaze-myaal fen e εsyee. Ye nasael deenek ε etεε náá, bis

needi ààwa ebwaalel kò mənɣel mes met. Tin, ye goka é bis wa ebwaalel ε les nε Zεeb, mot di gomal bot ɔ.

¹⁰ Ye é nyε é napεk bis tɔ mbi yenek εsyee, nyε é kwaabaazopεk bis. Nε tseetsε, bis é nε ebwaalel nε nε náá, nyε waabaapεk bis.

¹¹ Tin, biyɔ pe, bi nε kwyee bis é sok bi di edjaala Zεeb étεp'es ε. Etεp tak ε, bεtε nε bot di ebulal bhɔɔ nε Zεeb kɔ εsu mεpεka mε nyε napεk bis tɔ εsyee, nε dáa nyε di eyala nε mendjaala mɔɔ étεp'es ε.

Pɔl eepetanjal dum nε mɛdjon nyε di esa ε

¹² Gwakeka sa bis di egoka nε εghεε nyel nε ye é. Esimsa bis εpelyaal bis popoopwon náá, bis eeke enyɔpe tɔ epiki sama nε bot djas, dan-dan é nε biyɔ. Tin, ye é Zεeb é dje bis ghwyil esa etεp binek djas. Ye é bε bis naake deenek ɔɔ, ye nabe é ààbε nε etson ε bot ε bɔs. Tin, bis nake é nε ghwyil ε Zεeb.

¹³ Tin, tɔ bεmekana mes, bis kwyal bin é, sa di náá bi é nε ghwyil laa nε etiibal ε. Deenek, mε é nε ebwaalel náá, bi é nε ghwyil tiibal etεp djas bis di elii ε.

¹⁴ Ye é koodi náá, nenak bi ààpatiibal etεp djas di kwyala tɔ bεmekana mes ɔɔ. Bis kwyel é náá, bi tiibal yε. Deenek, dwoo εzyε é Gheɲ'enaka Yezu, bi é waabi bet kɔ εsu ε les, dáa bisɔ pe é aabi bet kɔ εsu ε len.

¹⁵ Eghεɲ mε nake sok náá, mε εpezyε pε daa len ε, mε nadi é ebwaalel náá egeka bin ε deenek. Mε nakwyel ε náá, mɛdjon mam pε daa len sael tyee é sok ebá.

¹⁶ Deenek, mε nadi ekwyel náá, mε dhaa pε daa len, da mε é goola tɔ pε kyee dik Masedwan. E mebhula, mε é baadhaa pε daa len etεε náá, bi

neekwyee me ne egoola mendjon mam pe kyee dik Yude.

¹⁷ Eghen me nagek deenek e, me nabe é me nadjaa ne tsun djem ne byak. Egeka ee me nadi egek e, ye nabe é àadi tyee wat dâa bot e bôs'ak di eke e. Tin, bot binok é ne ghwyil myaal «Iyoo» ghuna be byen tep'enek byena.

¹⁸ Zeeb é tyaases'am, sa me di elée bin e, ye nabe é étep emyaal «Iyoo» edi wə byen sonok.

¹⁹ Etee náá, Yezu Klisto mən e Zeeb, ee mam ne Silas zenoo Timote, zegoola bin e. Bhaadal tak nabe é àadi étep bot emyaal «Iyoo» edi di náá wə eebyen «ààbe» o. Bhaadal'es dum ne ne, nazobe é «Iyoo».

²⁰ Tin, Yezu é di «Iyoo» kə etep djas Zeeb nakək e. Ye é etee náá, kə esu e Yezu Klisto ekek e Zeeb djas di «Iyoo». Ye é bis di egoka ne emyaal náá, «ye di deenek», étep edje duma ne Zeeb.

²¹ Deenek, Zeeb nye emet é di edje bis ne biyo ghwyil edi tə epiki tə egwakel e les ne Klisto. Ye é Zeeb nyey nye emet é sée bis, étep bis needi bot e mesa me.

²² Deenek, nye eezewa bis ndem ne din e le. Nye eebaawa tə ebhum lyem bis Sisim na Dee, étep elyaal náá, nye aadje bis sa nye nakək mena e.

²³ Tin, me eenoo Zeeb dâa tyaases'am, me koo o, nye é gó me. Ye é étep ekaab náá, me ezekbaazamal bin e, me myaal náá, me aanakabaasik pe ghaada Koolët.

²⁴ Deenek, bis àasaa náá, bi myaal sa bis di elée bin e ne bhel. Etee náá, bi é ghin tə edum e kon ne Zeeb. Bis sanj é náá, mena saka mesa é di wat étep menyo men.

2

¹ Eteṗ tak ε, mε ke náá, mε tok baasik pε daa len, etεε náá, mε é zεkεbaazεbaal elyem bin.

² Mε baal bin elyem ɔ, ye tokapε nε dhiiti mot pak'en aakabaasa náá, lyem'am di tɔ mεmyaala. Etεε náá, biyɔ djas aakadi é nε mεbuk tɔ elyem.

³ Mε kwyal bin mεkana mak dáak ε. Etεε náá, mε zye pε yebɔ ɔ, mε ezεkedi nε εbuk tɔ lyem, dum nε bot ε waasa náá, mε di tɔ myaala ɔ. Nε tsεεtsε, mε nε gu náá, é gheŋ mε di tɔ myaala ε, biyɔ djas pe nε myaala.

⁴ Nε tsεεtsε, mε nakwyal bin mεkana mak ε tɔ menyaad, nε εbuk tɔ lyem, nε miŋal é mis. Ye bε é ààbε éteṗ ye needje bin ghon. Ye é éteṗ bi neegu náá, mε nε kwyel bin dhaa tyε.

Pɔl eepel mot lee nyε ɔ

⁵ Tin, ye bε náá dhiiti mot ngɔt pak'en εsa náá, bi di nε εbuk ɔ, nyε ààpasa ye nε mam εmet, nyε sa ye é nε biyɔ djas. Bela náá, mε ààpake deenek éteṗ εbek tεṗ. Etεε náá, sa nyε sa ε ye eedyeebakpaa bεdhiiti bot tɔ elyem. Tin, ye é kabε bεdhiiti bot ɔ, ye kpaa bε ε ba bim.

⁶ Eteṗ mbi mot deenek, mεdjamela mε bot ε zεεga edjala nε nε.

⁷ Dum nε tεṗ tak é di náá, ye goka é bi pel nyε. Deenek, da bi é dje nyε mεghaaz éteṗ ekaab náá, syen ezεkεsa náá, εbwaalel nyε di nε ye é si.

⁸ Tin, ngwyeebel'am pε daa len ε náá, lyaalka nyε náá, bi nε kwyel nyε.

⁹ Gwakeka sa nasa náá, mε kwyal bin mεkana ε. Mε nasuu é náá, mε wa bin tɔ mεbhowal, éteṗ mε neegu ye bε náá, bi nε looba nε mεtiŋ mam ɔ.

¹⁰ Bi é pel mot ɔ, mam pe é waapel nyɛ. Tsɛɛtsɛ, mɛ eepel mot'enɔk tɛp'enek. Nyɛ sa mɛ mbee tɛp ɔ, mɛ eepel nyɛ kɔ ɛsu ɛ len. Mɛ sa ye é é mis mɛ Klisto.

¹¹ Etɛɛ náá, Satan needi áákwak mena, deenek, menabelka djas nɛ gu egeka bɛ ɛnyɔpɛ.

Pɔl pɛ kyee dik Tɔlɔas

¹² E sok mɛ nakum pɛ kyee dik Toloas, étɛp ɛgoola Mbɛɛ Bhaadal ɛ Klisto ɛ, mɛ naabee náá, Gheɲ naadii mɛ ze étɛp mɛ sa mɛsa.

¹³ Tin, kɛɲ naazɛsa mɛ tɔ lyem dhaa tyɛ, etɛɛ náá mɛ nabe é áàbela mɔn nyɛɛg'ena Tit. Etɛp tak ɛ mɛ namwana nɛ bot ɛ Tɔlɔas. Wɔ gwak, mɛ zɛgoola tɔ pɛ kyee dik Masedwan.

Yezu Klisto nɛ djɛ eghɛɲ

¹⁴ Duu nɛ Zɛɛb, etɛɛ náá nyɛ é di nɛ ghwyil kɔ etɛp djas. Ye é nyɛ é di edjɛɛd lɔɔg bot ɛ di eke tɔ mɛmyaala ɔ, étɛp mena gheedidika bɛghɛɲ e mɛwala djas kɔ ɛsu ɛ ɛgwakel ɛ lena nɛ Klisto. Deenek, kɔ ɛsu ɛlena, nyɛ eesa náá, bot gu Klisto dáa mɛnuub mɛ mbɛɛ mɛmanas zesoaa é edi djas ɛ.

¹⁵ Tin, menaka é dáa mɛnanas na mbɛɛ mɛnuub ɛ Klisto. Ye é mɛnuub mɛ buwa nyɛ naka Zɛɛb ye é. Mɛnuub mɛ mɛnanas tak ɛpetɔ pɛ daa bot ɛ zebela tsik ɔ, nɛ pɛ daa bot ɛ zewo ze ɔ.

¹⁶ Etɛp bot zewo ze ɔ, ye é nuub ɛ mbee mɛnuub mɛ myɔɲ. Ye kabe bɛdhiiti bot ɔ, ye é nuub ɛ mbɛɛ mɛnuub mɛ tsik. Tin, ɛzɛ di nɛ ghwyil ɛsa yenek mbi mɛsa?

¹⁷ Bisɔ tok dáa bɛdhiiti bot ɛ di ebɔmsa mɛkpa mɛ Zɛɛb ɔ. Etɛɛ náá, Zɛɛb é lwom bis. Tin, bis goola

mekpa mε ε, tə etsεetse é mis mε, etεε náá, bis é bot ε mεsa mε Klisto.

3

Bot ε mεsa mε εbheη ε na bes

¹ Tin, bi gek belak ε náá, bis kwyel εpelyaal bin sa bis di ε? Nεghu bot aadi é nε gwyes etel bin mεkana mε di elyaal náá, bis é bεtεtε bot ε lwoma? Nεghu bis waab nε nen náá, bi kwyal bis mεkana mε tak e?

² Deenek, biyɔ bεmet é di mεkana mes zekwyalaa tɔ ebhum elyem bis ε. Tin, bot djas é nε ghwyil εgu nε elaa.

³ Tsεetse, ye é popoopwon náá, bi é mεkana ε Klisto nazekwyal da bis εzye nε ye é. Tin, mεkana mε tak ààpakwyalaa nε kwos, ye nakwyalaa ε nε Sisim Zεεb di nε tsik ε. Ye nabe é ààkwyalaa kɔ ekok dáa etsi ε Moiiiz nakwyalaa ε. Tin, ye nakwyalaa é tɔ ebhum elyem bot.

⁴ Bot lii deenek é kɔ εsu ε εbwaalel ee bot di nε ye nε Zεεb dum nε Klisto ε.

⁵ Bis tok nε egeka náá, bis é nε ghwyil εsa mεsa menek bisɔ bεmet. Tin, Zεεb é di edjε bis ghwyil εsa sa bis di egoka nε εsa ε.

⁶ Ye é nyey é nasa náá, mena dika bot ε mεsa tɔ εbheη ε lε na bes. Ebheη ε tak ààbela εsuk tɔ etsi, ye bela εsuk ε tɔ Sisim. Etεε náá, tsi dul bot ε tɔ esyee, ye kabe Sisim ɔ, ye djε bot ε tsik.

⁷ Etsi nakwyalaa é kɔ mεkok, deenek, duma ε Gheη naanyen é εwala elenek. Bhwoob ε Moiiiz nadi ekas kɔkɔ mbi mεkas mε wat di náá, bot ε Yisalael nabe é ààbela ghwyil εdhonal mis kɔ lε, étεp ebee nyε. Tin, mεkas mε tak nabe é ààbɔya.

Mesa me etsi tak dul bot ε to esyee. Eghen mesa me di edul bot to esyee natuula ε, ye naalyaal bot náá, duma Zeeb ε ne boo mekas.

⁸ Ye é be náá, mekas me sok nadi é deenek oo, «haa» mekas me duma e mesa me Sisim aakadi dáa?

⁹ Ye é be náá mesa me etsi di ewa bot to feñ, epelyaal boo mekas oo. Tin, mesa me Sisim di esa náá, bot di piki é mis me Zeeb ε, aadi é ne mekas dhaa-dhanak.

¹⁰ Tin, bot é ne ghwyil eke náá, duma nadi ekas sok ε, ye tokape van sonok é mis me duma di ekas to melu mak ε. Etee náá, mekas me duma di mos ε, ye eedhaa-dhanak yii sok.

¹¹ Ye é be náá, sa di náá ye ààbɔya naadi é ne duma oo, «haa» gwyata ne sa di náá, ye é kɔm-kɔm ε!

¹² Dáa ye di náá, bis é ne mbi mebun mak ε, bis tokape ne bwoo to lyem.

¹³ Menabel ààsaka dáa Moiiz, mot nadi ebutal bhwoob'ε ne bhεε. Nyε nasa deenek ε, etee náá, bɔn Yisalael needi ààbee dáa mekas menek nadi etó ne ediib ε.

¹⁴ Tin, kekum e dwoo elak mos, metselal ε loo nabe é àànyɔ emet esuk ε tak. Etee náá, mis me bɔn ε Yisalael nadi é ne edim é ghen be nadi elaa bemekana me ebhen be na mwa ε. Tin, bhεε tak aazodus be é mis me sok bhwoob mekas ε Klisto, mot di ne ghwyil edis be ye é.

¹⁵ Doo ne dwoo pan mos'ak, é ghen be aadi elaa-laa bemekana ε Moiiz ε, ye é ne bhεε wat di ebutal metselal moo.

¹⁶ Ekwyala elee é náá: «Moiiz nadis-dis bhεε é bhwoob ε, é ghen nyε nadi eliig mis gwyák Ghen

ε.»

¹⁷ Tin, Ghεη é Sisim. Deenek, edi Sisim ε Ghεη di ɔ, mot tok si bhel etsi.

¹⁸ Tin, menabelka djas tokeka ne məbhwoob e mbutela, mena lyaalka ε mekas ε Ghεη, mena eeswolaka étεp εnɔηel ne Ghεη. Nenak, duma mena belaka εpebyet εbyet ne εbyet. Duma tak dus é pε daa Ghεη, nye é mot di Sisim ɔ.

4

Ekum tɔ bhe dyak

¹ Zεεb tɔ enεm esa bε, naadjε mena mεsa mak. Tin, dum ne tεp tak é di náá, ye é ààgoka náá, mena bula pε bhis.

² Bis eelum koη ne embee etεp di esael tɔ sɔ ε, etεp di edje syen ε. Bis ààsa mekɔη, bis ààswola mekpa me Zεεb. Tin, ye bisɔ di elyaal popoopwon é etsεetse, ekwosak ε les é náá, elyem bot djas gu náá, ye bisɔ di elyo bot ε ye é etsεetse é mis me Zεεb.

³ Ye é bε náá, Mbεε Bhaadal bis di egoola ε, ye é syela ɔ, deenek, ye é aazodi é syela étεp bot ε di ewo ze ɔ.

⁴ Ye é bε náá, ye é ne bot ε di ààdum koη ne Zεεb di tɔ gwoo ɔɔ, ye é etεε náá, Satan mbee zεεb di si ɔ, nye eezedipal mεtselal mɔɔ. Nye εpesa náá, bε nàbee mekas me Mbεε Bhaadal neghu duma ε Klisto. Nyey mot di mbaηa-mbaηa Zεεb ɔ.

⁵ Bis ààgoola wak Mbεε Bhaadal me menyel mes, bis goola wak ε Ghεη Yezu Klisto. Ye kabε bisɔ ɔ, bis é bekwom ε mεsa men kɔ εsu ε Yezu.

⁶ Eghεη sok, Zεεb naleε é náá: «Beta náá mekas djε gwyε tɔ ghooghom!» Nye nasa deenek ε etεε náá,

nyε di edje mekas tɔ bhum elyem bena, étɛp mena neesiizaka duma Zεεb di ekas kɔ bhwoob ε Klisto ε.

⁷ Tin, menabelka bot ε di nε ekum e tak ɔ, mena bepka ye é tɔ meɓhe mε dyak. Mena saka deenεk ε, étɛp elyaal náá, boo meɓwala mε tak dus é pε daa Zεεb, àakabe náá, ye dus é pε daa les.

⁸ Tin, bis naasusaa mbee mεsusa, bis nabe é àatsak pε yesɔ kyee; bis nadi edje lyem meɓε, bis nadi é nε εɓwaalel;

⁹ bis natiigaa, Zεεb nabe é àaduugal bis; bis naadumaa si, bis nabe é àagwyε.

¹⁰ Tsεεtsε, melu djas, bis nadi ebεp-bεp mezuk mε εsyee ε Yezu tɔ mεnyel mes. Etεε náá, tsik ε Yezu neenyen tɔ mεnyel mes.

¹¹ Ye nakoozodi náá bis é nε tsik, bot εpewun εgɔ bis kɔ εsu ε Yezu, etεε náá, tsik ε Yezu neenyen tɔ mεnyel mes. Mεnyel mε di náá, ye waaboogwyε é.

¹² Ye é deenεk ε εsyee di esa mεsa mε tɔ les, etεε náá, tsik neesa mεsa tɔ len.

¹³ Tin, ekwyala lεε é náá: «Mε eedum koŋ nε Zεεb, ye é étɛp tak ε mε di elii.» Dɔɔ nε bisɔ pe, bis eedum nε εdum ε koŋ nε Zεεb, étɛp tak bis di elii.

¹⁴ Nε tsεεtsε, bis nε gu náá, Zεεb mot nagomal Ghεŋ Yezu tɔ εsyee ɔ, nyε waagomal bis nε biyɔ pe. Bhii tak, nyε aatɔ nε nena edi nyε di ɔ.

¹⁵ E di'enεk, mezuk djas ee bis di eboma nε ye'aak, ye é kɔ εsu ε len. Ye é etεε náá, bεtε nε bot neebela enεm nε embεε e Zεεb. Deenεk, bεtε nε bot é waabulal bhɔɔ nε Zεεb dhaa tyε, nε εduwal nyε.

Duma di ezye é, ye aadi é kɔm-kɔm

¹⁶ Dum nɛ tɛp tak ɛ bis di ààbula pɛ bhis. Ye nakoozodi náá, mɛnyel mes ɛpetɔ nɛ ɛsila batsa-batsa. Tin, Zɛɛb ɛpedjɛ esisim bis mɛghaaz mɛlu djas.

¹⁷ Deenek, bɔn mezuk mɛ bis di emaad ɛ ba mɔn ɛwala ɛlak'aak, aabodi ɛ si. Bis ɛ waabela boo duma kɔ ɛsu ɛ mezuk mɛ tak. Duma tak ɛ waadhaa esonok djas, yɛ aadi ɛ kɔm-kɔm sii nɛ kɔm. Eghɛɲ bis di etaala duma bot aabela ɛ, mezuk menek tok dhiiti van sonok.

¹⁸ Etɛɛ náá, bis ààdyeebawa esiiza ɛ kɔ esa di beeeaa nɛ mis ɛ. Bisɔ kwyɛl ɛ esa ee bot di ààbee nɛ mis ɛ. Etɛɛ náá, esa di ebeeeaa nɛ mis ɛ, yɛ ààdi kɔm-kɔm. Tin, esa di kɔm-kɔm ɛ, yɛ ɛ esa ee bot di ààbeeeaa nɛ mis ɛ.

5

Ndjaa Zɛɛb zekoobal mena yɛ pɛ tɔ gwoo ɛ

¹ Nɛ tsɛɛtɛ mena nɛ guka náá, mɛnyel mɛ mena di nɛ yɛ kɔ bɔs'ak aanàdi kɔm-kɔm. Ye ɛ dáa bɔn ɛpet, yɛ ààbɔya nɛ ɛbik. Ye ɛ bik ɔɔ, Zɛɛb ɛ waadjɛ mena dhiiti mendjaa pɛ tɔ gwoo. Mendjaa mɛ na kɔm-kɔm tak, tok zumal mɛmbɔ mɛ bot.

² Nenak, tɔ ɛpet binek, mena ɛpesimka etɛɛ náá, ɛkwosak ɛ lena ɛ náá, mena neetɔka kɛsyel mɛnyel tɔ mendjaa di pɛ tɔ gwoo ɛ.

³ Mena ɛ syel mɛnyel mena deenek ɔɔ, mena aanàkabaadika mɛnyel toto.

⁴ E di'enek, dáa yɛ di náá, mena dinaaka ɛ tɔ ɛpet bak kɔ ɛko ɛ bɔs'ak ɛ, mena aazodi ɛ esim ɛkɛɛ mot ɛpezuk nɛ mɛdil mɛ kɔm. Ye ààkwyɛl ɛlyaal náá, mena ɛpekwyɛl ɛbɛkaka nɛ mɛnyel mɛ bot di nɛ yɛ'aak. Tin, yɛ kwyɛl ɛlɛɛ ɛ náá, mena ɛkwyɛl ɛsyel ɛ

menyel mes pe to mendjaa di pe to gwoo ε, etεε náá, tsik neenɔɔ di εsyee.

⁵ Ye é Zεεb, nyey nye emet é zekoobal mena étεp εdi to tsik tak. Nye naleedje mena sok εkee Sisim na Dεε, étεp εlyaal náá, nye waadjε mena dhiiti esonok sis.

⁶ Deenek, menaka melu djas é ne mεghaaz. Mena ne guka náá, é ghεη mena dika ne nyel'ak ε, menaka é εtsetape ne Ghεη.

⁷ Tin, mena keka é to εdum ε kon ne Zεεb, ààkabe-beak kɔ esa ee mena di ebee ε.

⁸ Menaka é ne mεghaaz. Tin, εkwosak ε lena é náá, mena betka menyel mε bɔs'ak étεp εkedi sama ne Ghεη.

⁹ Tin, εkwosak ε lena yii mεken é náá, nye myaala ne nena. Ye é tyee wat ne dáa mena dika ne tsik, nεghu ye é be náá, mena eezegwyε ɔɔ.

¹⁰ Etεε náá, menabelka djas é waadika sok bhwoob ε Klisto, étεp nye neepée mena. Tin, mot ne mot aabela ye efute dum ne mbεε mesa nεghu mbee mesa mε nye nasa kɔ εko ε bɔs ε.

Kɔ εsu ε Klisto, Zεεb eebulal εgwakel ne bot

¹¹ Mena ne guka sa εlooba ne Ghεη di ekwyel εlee ε, dum ne tεp tak ε mena di esaa náá, bot ε bɔs dum kon ne ne. Deenek, Zεεb ne gu mena εnyɔpe, mε ne gu náá, biyɔ pe, bi ne baagu bis εnyɔpe to ebhum elyem bin.

¹² Bi ε ne egeka náá, bis εpekwyel baalyaal bin sa bis di ε, lyala sis e? Eze dje bis ghwyil esa mesa mak? Aàbe, bis ààpakwyel εlyaal bin sa bis di ε. Tin, bis banja bin é, sa bi di egoka ne εdi ne edjɔɔ é mis «pya» kɔ εsu ε les ε. Etεε náá, é ghεη bot

aalii ebiyoεpe ne nes ε, bi neegu dáa bi aayala be ε. Bóo gheε menyel ε ne etεp epuud, be ààbee ebhum elyem bóo.

¹³ Ye é be náá, bis epelyet óó, ye é kó esu ε Zεεb. Ye é be náá, bis é ne tete esiiza óó, ye é kó esu ε len.

¹⁴ E di'enek, kwyel ε Klisto é tó elyem bena. Kwyel'enek εpesa mena emyaalka náá, mot ngót naagwyε étεp bot djas ó. Deenek, menabelka djas pe eezegwyε sama ne ne.

¹⁵ Ye é be náá, nyε nagwyε é étεp bot djas óó. Bot ε di ne tsik ó, tokape ne tsik étεp'óó emet. Tin, be ne tsik ε, kó esu ε mot nagwyε da gom étεp'óó ε.

¹⁶ Etεp tak ε dinaa, bis aanàbaabee mot ne mis me epuud. Ye nakoozodi náá, é gheη sok, bis naabee Klisto deenek óó. Nenak, bis àákabee nyε deenek.

¹⁷ Mot ε di tó egwakel ne Klisto óó, mot yenók moo é mot na bes. Mεfulu me na mwa eesi tó le, nyε moo é tó mεfulu me na bes.

¹⁸ Etεp binek djas dus é pe daa Zεεb. Ye é nyey mot nadhis Klisto étεp εbulal egwakel pak mena ne ne ó. Bhii tak, nyε naadjε mena mesa me εkegoola bhaadal εbulal egwakel ne ne.

¹⁹ Zεεb nadhis Klisto é étεp εbulal egwakel pak be ne bot ε bóo. Nyε nasa deenek ε, étεp nyε needi ààbaadi esiiza mesyem me bot. Nyε eekwyeed mena étεp εkegoola bhaadal εbulal egwakel ne ne.

²⁰ Bis moo é engoola-ngoola ε Klisto. Zεεb nyey nyε emet ε di edjóo bin tó mekpa me bis di egoola bin ε. Bis epedjaala ne nen ne din ε Klisto náá: «Myaalka εbulal egwakel ne Zεεb.»

²¹ Klisto nabe é ààbe ne mesyem. Tin, Zεεb naanóó mesyem mena djε nyε. Zεεb nasa deenek

ε, etεε náá, mena needika bot ε epiki é mis mε.

6

¹ Deenek, dáa bis di esa mesa sama ne Zεεb ε, bis epedjaala ne nen: «Nàsaka náá, enem ne embεε e Zεεb djε bin ε, ye gwyε tɔ toto.»

² E di'enek, Zεεb ke é náá:
«Eghεη ewala tak aakum ε,
mε naagwak mendjaala mɔ,
é dwoo tsik, mε naazyε zetsik wɔ.»
Nenak, myaalka náá, ewala tak eezekum, ye é
dwoo di náá, Zεεb aatsik bot ε.

Dáa mot di egoka ne edi sosoob ne Zεεb ε

³ Bis àakwyel náá, mot lii εbiyoεpe dum ne mesa mes. Ye é étεp tak ε di náá, bis àapakwyel edi εbεk ε mot, ye nakoozodi dáa.

⁴ Bela náá, bis εpesa etεp djas di egoka, étεp bi neemyaal náá, bis é βetεtε bot mesa ε Zεεb. Ye é étεp tak ε, bis di emaad mezuk, ne metiiga zenɔɔ epwom.

⁵ Bε naabi bis, wa bis é membok, bε naaful mεdhuu mε bot lo. Bis naasa mesa mε na lyel-lyel. Bis naapaal tɔ pum. Bis naamaad za.

⁶ Bis epelyaal náá, bis é bot ε mesa ε Zεεb: tɔ epiki, tɔ egu, tɔ edil ε lyem, tɔ enem esa, tɔ ghwyil Sisim na Dεε, ne tɔ tεtε kwyel di ààβε ne mεdjhaaz pε εko, bhimis pε sis ε,

⁷ tɔ egoola mεkpa mε etsetse, tɔ mεbwala mε Zεεb. Tɔ mbɔ é ghεη'es bis nadi é ne pel, tɔ mbɔ e myel kadi é sa bis di peebal nyel ne ye é. Ye é deenek ε, bis di di eke tɔ epiki.

⁸ Bɛdhiiti bot ɛpedjɛ bis duu; bak bot kabee bis ɛ mis ɛ toto. Bɛdhiiti bot ɛpeduwal bis; bak bɛdhiiti ɛpelee bis. Bɛ ke ɛ náá, bis ɛ bot ɛ etsal, ghuna bis lɛɛ ɛ etɛp etɛɛtsɛ.

⁹ Bɛdhiiti bot bee bis ɛ náá, bis àaval sonok; bela náá, bɛdhiiti bot nɛ gu bis. Eghɛɲ bɛ di ebee bis ɛ, bɛ bee bis ɛ dáa bot di náá, bis eezedjɛaa fɛɲ ɛsyee; deenek, bis ɛ nɛ tsik. Bɛ ɛpewa bis tɔ tsik mezu; deenek, bis àagwyɛ.

¹⁰ Bɛ ɛpesa náá, elyem bis kpaa; bis ɛ tɔ mɛmyaalá. Bis ɛ bɛdjɛl ɛ bot; bela náá, bis ɛpedjɛ mɛvu nɛ bɛtɛ nɛ bot. Yɛ di ɛkɛɛ bis ɛ toto, ghuna nɛ tɛɛtsɛ, bis ɛ nɛ esonok djas.

¹¹ Biyɔ, bɔɔ bɛsɔ bis bot ɛ Koolet, bis lii nɛ nɛn wak ɛ nɛ etɛɛtsɛ, nɛ lyem wat.

¹² Bis àapabyen ɛkwyɛl bin, yɛ ɛ biyɔ ɛ di lyɛl elyem.

¹³ Tin, mɛ lii nɛ nɛn wak ɛ, dáa mɛ di elii nɛ bɔn bam ɛ: lɛɛka bis sa di tɔ elyem bin ɛ, kwyɛlka bis nɛ lyem wat, dáa bis di ɛkwyɛl bin ɛ.

ɛbaka ɛkɛ nɛ bɛmbɛɛ ɛ bot

¹⁴ Sa bi ààkɛ lɔɔg nɛ bot ɛ di ààdum kon nɛ Zɛɛb ɔ. Tin, sa di tɔ epiki ɛ, yɛ ɛ nɛ ghwyɛl ɛkɛ sama nɛ sa di ààdi tɔ epiki ɛ? Ghooghom nɛ mɛkas ɛ nɛ ghwyɛl ɛkɛ lɔɔg ɛ?

¹⁵ Klisto ɛ nɛ ghwyɛl gwakɛl bɛ nɛ Satan ɛ? Mot di edum kon nɛ Zɛɛb ɔ, nyɛ ɛ nɛ ghwyɛl di nɛ esiiza wat bɛ nɛ mot di ààdum kon nɛ Zɛɛb ɔ?

¹⁶ Yak mbi ɛgwakɛl aadi pak ndjaa Zɛɛb nɛ mend-jaa bɛnaghise, bot ɛ di ààdum kon nɛ Zɛɛb ɔ? Tin, menaka ɛ ndjaa Zɛɛb di nɛ tsik ɛ! Gwaka sa Zɛɛb nyɛy nyɛ ɛmet nalɛɛ ɛ:

«Me aadidi é bis ne be nɔɔ,
me aagyee é bis ne be nɔɔ,
me aadi é Zeeb ɔɔ,
bɔɔ kadi é bot bam.»

¹⁷ Etɛp tak ε, Gheɲ di eke ne bot be náá:

«Duska tɔ edhuu ε bot ε di ààdum koɲ ne Zeeb ɔ,
bekaka ne nɔɔ.

Sa bi ààmɛt sa di ne edhuud ε.

Tin ε, me aamyaaɓ bin.

¹⁸ Me aadi é Seeɓ'ɛn,
da bi é di esɛɲɛɛ bɔn bam.

Gheɲ meɓwala é di elii*.»

7

¹ Bɔn nyeeɓ bam, Zeeb nakek esa binek djas é
étɛp'enaka. Etɛp tak, dhjoodiska edhuud é mɛnyel
mena neɓhu tɔ elyem bena. Djhoosaka meɓhaaz
me edi é dɛɛ, é kaab ε Zeeb.

Memyaala ε Pɔl

² Saka náá, bis bela di tɔ elyem bin. Bis ààpasa
ɛbiyo ne mot, bis ààpazuk mot, bis ààpakɔɔ mot
étɛp ɛnɔɔ sa ye.

³ Me ààlii deenɛk étɛp ɛkwyɛsal bin ndje sɔs. Tin,
ye é dáa me ke sok é, bi é tɔ elyem bis, ye nakoozodi
esyee neɓhu tsik, mena aazodika é sama.

⁴ Me é ne boo ɛbwaaleɓ ne nen. Me ne dy-
eebamyaala ne nen. Me é ne betɛ ne meɓhaaz,
memyaala é tɔ lam «tɔɔ» ye nakoozodi náá, mena
naazuka ɛbuɛpe.

⁵ E ɛkum ε les pe kyee dik Masedwan, bis nabɛ
é ààkoowala batsa, bis naazɛboma ne membi me

* **6:18** v. 16: Msa 26.12; Eze 37.27v. 17: Eza 52.11; Eze 20.34v. 18:
Sm2 7.14; Eza 43.6

mezuk djas. Ye nakadi é ne mewo pak bis ne bedhiiti bot, ne bwoo to elyem bis.

⁶ Tin, Zeeb mot di edje meghaaz ne bot e di aabe ne meghaaz o, nye naazedje bis meghaaz, é sok Tit nakum e.

⁷ Ye é tseetse náá, ezye é Tit naadje bis meghaaz, ye é dwo ne ebanja nye banja bis daa bi dje nye meghaaz penek e. Nye eelae bis daa bi di ne gwyes ebee me e. Nye naabaalee bis daa bi di edje elyem bin mebe, dum ne mbee esesee bi nadi esesa sok e. Nye eebaalee bis zii bi di ne ye é gheh bi di ekem me e. Etep tak é me di ne memyaala ebupe.

⁸ Tin, ye be náá, mekana me me nakyeed bin ye sok e naakpaa bin elyem o. Nenak yak, me aakadje nyel'am mebe. Ye é tseetse náá, ye meken me naadje lyem'am mebe e é gheh me nagu náá, mekana me tak naakpaa bin elyem.

⁹ Nenak, lyem'am é to memyaala, aabe etee náá, elyem bin naakpaa. Tin, me myaala é etee náá, ekpaa lyem nakpaa bin e naaswoola bin mefulu. Deenek, ekpaa lyem tak nabe é ekwosak e Zeeb, etep bi needi aatun to lyem koesu e les. Nye nasa deenek e, etep bis needi aabet bin bi di to ebiyo.

¹⁰ Etee náá, ekpaa lyem di to ekwosak e Zeeb e ne sa náá, mot swoola mefulu etep ebela tsik. Deenek e mena waabela tsik aadje lyem mebe. Tin, ekpaa lyem di edus to esiiza etep e bos e, ye dje é esyee.

¹¹ Nenak yak, beeka sa ekpaa lyem bin di edus to ekwosak e Zeeb kadjé e: «haa» ekwosak swola ne nen, «haa» boo zii to etanj bin, «haa» bhyen mesyem to len, «haa» bwoo to len, «haa» boo gwyes eboma ne nam, «haa» mbi yenek zii ne bas ewa ebiyo é fen. Bi eelyaal popoopwon náá, bi nabe é

ààbε təp'enek.

¹² Ye é bε náá, mε naakwyal bin məkana ɔ, ye nabe ààbε kɔ ɛsu ε mot nasa ɛbiyo ɔ, ààkobε-bεak kɔ ɛsu ε mot bε nasa nyε ɛbiyo ɔ. Tin, ye nabe é, étεp bi neebεe popoopwon é mis mε Zεεb zii bi di nε yε kɔ ɛsu ε les ε.

¹³ Etεp tak ε mεfulu men djε bis mεghaaz.

Ye é tsεεtsε náá, bis naadyeebamyaala dum nε sa bi nasa ε. Tin, bis nabaabela boo mεmyaala kεdhaa, é sok bis nabeε Tit tɔ mεmyaala. Ye é bε náá, nyε nabe é tɔ mεmyaala ɔ, ye é etεε náá, bi nadjε nyε mεghaaz.

¹⁴ Tin, mε eedyeebaduwal bin é mis mε Tit. Bi nabe é ààdjε mε syen. E di'enek, bis dyeebalεε bin ε etεp etsεεtsε. Ye é tyee wat nε ɛduwal ε, mε nadi ɛduwal bin é mis mε Tit ε, nadi enyen popoopwon.

¹⁵ Deenek, nyε ɛpebaakwyεl bin dhaa tyε, é ghεη nyε di etaala nε ɛlooba ε len, nε dáa bi nabe nyε nε duu djas ε.

¹⁶ Mε é nε mεmyaala nε dáa mε di ewa ɛbwaalel ε lam nε nen tɔ etεp djas ε.

8

Epata nakyeeda pε zεεga mendjaala mε ghaada Yeluzalem étεp ɛkwyee bε ε

¹ Bɔn nyεεg, ɛkwosak ε les é náá, bi gu dáa Zεεb nasεε bot ε zεεga mendjaala mε kyee dik Masedwan mεtel ε.

² Bε naaboma nε betε nε mεbhowal nasa náá, bε di tɔ betε nε mezuk. Tin, bε nazodi é tɔ mεmyaala dhaa tyε. Aàbee edjel bε nadi nε yε dhaa tyε é, boo mεmyaala mε bε nadi nε ye é, naasa náá, bε djε betε nε esonok.

³ Ne tseetsɛ, mɛ ɛ tyaasɛs, bɛ naadyeebadjɛ esa kɛdhaa-dhaɲa ekum bɔɔ, ààbɛ náá, mot naawaab.

⁴ Bɛ naadyeebadjaala nɛ nes étɛp bis neemyaal náá, bɛ sɛɛg yɔbɔ etom étɛp ɛkyeed pɛ daa bot ɛ zɛɛga mendjaala di pɛ ghaada Yelusalem ɛ.

⁵ Bɛ naadyeebasa dhaa yii bis nadi ebwaal ɛ. Bɛ naadjɛ ebhum elyem bɔɔ djas, tɔ kwyɛl nɛ Ghɛɲ. Bhii tak, bɛ naabaazɛdjɛ yɛ nɛ nes, dáa Zɛɛb nakwyɛl ɛ.

⁶ Dáa di náá, Tit ɛ nakan mɛsa mɛ sɛɛg esa binek pɛ daa len ɛ, bis eedjaala nɛ nɛ náá, nyɛ sik kɛsilal mbɛɛ mɛsa mɛ nyɛ nakan ɛ.

⁷ Bi ɛ bɛkum ɛ bot tɔ etɛp djas: tɔ ɛdum ɛ koɲ nɛ Zɛɛb, tɔ ɛgu elii etɛp e Zɛɛb, tɔ zii di ààbɛ nɛ ɛsik ɛ, dɔɔ nɛ tɔ kwyɛl bi nakwyɛl bis ɛ. E di'enek, bi kwyɛl ɛ náá, bi lyaal ekum bin tɔ mbɛɛ mɛsa menek.

⁸ Sa mɛ di elii nɛ nɛn ɛ, mɛ ààbɛ mot bhel. Ye ɛ bɛ náá, mɛ nalii dum nɛ zii bɔn bɛsɔ bin nadi nɛ ye ɛ. Ye ɛ etɛɛ náá, bi lyaal etseetsɛ di tɔ mɛkwyɛla mɛn ɛ.

⁹ Etɛɛ náá, bi nɛ gu enɛm nɛ embɛɛ Ghɛɲ'enaka Yezu Klisto. Nyɛy mot nadi mot ekum ɔ, nyɛ eesa náá, nyɛ di tɔ edjel kɔ ɛsu ɛ len, étɛp bi needi bɛkum ɛ bot kɔ ɛsu ɛ edjel bɛ.

¹⁰ E mbu nadhaɲ'enek, biyɔ ɛ nadi bot ɛ mɛkɛn nake náá, bi ɛ waakwyɛe bot ɛ zɛɛga mendjaala ghaada Yeluzalem. Bi nazobaadi ɛ bot ɛ mɛkɛn ɛ ɛkwyɛe bɛ. Deenek, mɛ ɛpelɔo yam ɛkpa tɔ tɛp'enek. Ye ɛ di ɛnyɔɛpɛ étɛp'en,

¹¹ nenak yak, silaleka esa mɛsa mɛ tak. Waka zii tɔ ɛsilal ɛ mɛsa mɛ bi nakan esa sok ɛ. Mot nɛ mot djɛ dáa nyɛ aabela ɛ.

¹² Ye ɛ bɛ náá, mot ɛpekwyɛl ɛgwyɛna sonok nɛ mbɛɛ lyem ɔ, Zɛɛb ɛ waamyaal ɛkɛɛ ɛ lɛ. Etɛɛ náá,

nyε dje é djala ne bim nyε di ebela ε, ààbe dum ne sa nyε di ààbela ε.

¹³ Ye tok náá, be sanj é εwa bin tɔ edjel, étep ekwyee bot ε sis. Tin, ye é etεε náá, bot djas needi djala.

¹⁴ Nenak yak, bi é ne betε ne ekum. Tin, bi é ne ghwyil ekwyee bot ε di tɔ edjel ɔ. Deenek, dwoo biyɔ aakadi ne gwyε sonok ε, da bɔɔ é di ne ekum ɔ, be é ne ghwyil ekazyε zekwyee bin. Ye é deenek ε bi ne be nɔɔ aakadi djala.

¹⁵ Ye é dáa ekwyala di elεε ε:

«Mot natek εbuεpe ɔ, nyε nabe é ààdi ne ye dhaa nyel.

Mot natek batsa ɔ, nyε nabe é ààdi tɔ pwom tak.»

Tit ne bεdhiiti ekeletyε naazetɔ pε ghaada Koolet

¹⁶ Duu ne Zεεb, mot nadjε Tit betε ne zii kɔ εsu ε len, dáa bis di ne ye ne nen ε.

¹⁷ Tit eemyaal sa bis nawaab ne ne ε, ne zii djas. Tin, nyεy nyε εmet ne lyem'ε, nyε naamyal εsik pε daa len sika sis.

¹⁸ Bis eedhis Tit be ne dhiiti mɔn nyεεg'ena. Mɔn nyεεg'ena yenɔk, bot εbuεpe tɔ ezεεga mendjaala djas di etanjal, dum ne dáa nyε di egu εgoola mekpa mε Zεεb enyɔεpe ε.

¹⁹ Dhiiti mεsɔ mε bis dhis nyε é, ye é náá, bot ε zεεga ndjaa mendjaala djas nazeséεa nyε, dáa mot di egyee ne nes tɔ mɛdjon mε bis tɔ kekyyeed epata na sεεgaa ε pε Yelusalem. Ye é be náá, bis nadi esa mesa menek ε, ye é étep Ghej nyεy nyε εmet. Etεε náá, bis εpekwyel elyaal zii yes étep ekwyee be.

²⁰ Epata be nadjε bis ε nadi é εbuεpe. Tin, bis εpebe ye εnyəpe é kaab náá, bot εzekelii ne nes εbiyoεpe náá, bis ààpabe ye εnyəpe.

²¹ Bis εpekwyεl esa enεm esa. Bis kwyεl esa enεm esa tak ε é mis mε Gheη, dɔɔ ne é mis mε bot djas.

²² Bis εpedhis dhiiti mən nyεεg'es étep nye nee-gyee sama ne nɔɔ. Bis naadyeebadje nye mεsa, nye nadi esesa mεsa mε tak djas ε ne zii. Nenak, nye é ne zii εbuεpe kɔ esu ε εbwaalel ε nye di ne ye ne nen ε.

²³ Ye kabε Tit ɔ, nye é mot bis ne ne di egyee ɔ. Nye é mot bis ne ne di esa mεsa mε εgoola Mbεε Bhaadal étep'en ɔ. Ye kabε bɔn nyεεg bis, bot ε di gyee sama ne ne ɔ, be é bot ε ezεεga ndjaa mendjaala lwom ɔ. Ye é be náá, be εpesa mεsa menek ɔɔ, be sa ε étep duma ε Klisto.

²⁴ Deenek, lyaalka be náá, bi ne kwyεl be ne tseetse. E di'enek, bot ε zεεga mendjaala aagu náá, bis nabe é ne gham εgheε menyel kɔ esu ε len, é mis mɔɔ.

9

Zεεb ne kwyεl mot di edje ne lyem mεmyaala ɔ

¹ Ye é εnyəpe náá, mε baakwyal bin mεkana kɔ esu metom mε nakyeedaa, étep bot ε Zεεb di pε ghaada Yelusalem e?

² Eteε náá, mε ne gu mbεε ekwosak ε len. Ye é étep tak ε, mε naadyeebagheε nyel kɔ esu ε len é mis mε bot ε kyee dik Masedwan. Mε naaleε be náá: «Bɔn nyεεg bina pε kyee dik Akayi naaloozekobal metom mɔɔ é mbu nadhan'enek, étep ekwyee bɔn nyεεg di pε ghaada Yelusalem ε.» Tin, zii yen naadjε mεghaaz ne bεte ne bot pak'ɔɔ.

³ Bela náá, me dhis bɔn nyεεg bina tak ε, etεε náá, εghεε menyel me bis nagheε kɔ εsu ε len nadi yii gwyes. Ekwosak ε lam é náá, esa bi kwom ε, ye di moo koobela é ezyε ε lena dáa me nake ε.

⁴ Bis ne bot ε kyee dik Masedwan ezyε sama wat pe daa len ɔɔ, bis edi àakabela náá, bi eezekoobal esa djas ɔɔ. E di'enek, ye aadi é boo syen ne nes etεε náá, bis naadyeebawa ebwaalel ne nen. Me bee é ekεε, biyɔ bεmet aazobaadi é ne syen é mis mɔɔ.

⁵ Etep tak ε me gek náá, me lel edhis bɔn nyεεg bina étep be needje bin meghaaz tɔ ekwom ε esa ee bi nakek bedjel ε bot ye ɔ. Deenek, é gheɲ me aazyε é, me aabela é esonok djas moo seega. E di'enek, ye aalyaal é náá, bi dje ye ε ne lyem wat, ààbe ne bhel.

⁶ Guka náá, tɔ pyeeb mot ebe bhek batsa ɔɔ, nyε aazogó edee é batsa. Tin, mot ebe bhek εbuεpe tɔ pyeeb ɔɔ, nyε aagó edee é εbuεpe.

⁷ Ye nyɔ é náá, mot ne mot dje dáa nyε gek tɔ lyem'ε ε, ààbe ne bhel, ààbe ne ebuk. Eteε náá, Zεeb kwyel é mot di ekaa tɔ memyaala ɔ.

⁸ Tin, Zεeb é ne ghwyil edje bin membi me mevυ djas. Eteε náá melυ djas bi needi ààdi tɔ pwom sa wat. Bi needi ne bεte esa djas bi di egoka ne aasa membi me enem esa djas ne ye é.

⁹ Ye é dáa ekwyala di elεε:

«Nyε ne gwyena ne bedjel ε bot, enem esa be é kɔm-kɔm sii ne kɔm.»

¹⁰ Zεeb é di dje bhek ne mbεel pyeeb, nyε é baadi edje nyε edee nyε di ede ε. Nyε waadjε bin membi me mbhek djas ee bi di ne gwyee tak ε. Nyε waasa náá, ye wyee enyɔεpe etεε náá, bi neegó bεte ne edee tɔ epyeeb'ɔ, dɔɔ ne enem esa bi sa ε.

¹¹ Zεεb é waasa náá, bi gheedidi ne kəkə mbi ekum djas, etεε náá, bi neegheesesa enεm esa. Deenek, bεte ne bot é waaghapεε Zεεb, étep esa ee bi di edhis ne nes náá, bis djε bε ε.

¹² Etεε náá, enεm esa ee bi di esa tə mεsa mε εsεεg ne εkaa metom, ye tok étep εkwyee bot ε Zεεb ne bot ε Zεεb toto. Ye é waasa náá, bεte ne bot gheebubulal bhəə ne Zεεb.

¹³ Bε waabee náá, enεm esa bin ne bək. Tin, bε waabulal bhəə ne Zεεb etεε náá, bi naadjεaa mεsa mε εgoola Mbεε Bhaadal ε Klisto, bi εpelooba ne ne. Bε waabaadje duu ne Zεεb, etεε náá, bi εpesa mεsa mε tak ne mbεε lyem ne nes, dəə ne bεdhiiti bot.

¹⁴ Bε waadjaala Zεεb étep'en, ne εlyaal bin kwye'ləə kə esu ε bεte ne enεm ne esa ee Zεεb sa bin ε.

¹⁵ Duu ne Zεεb étep bεte ne enεm esa bε di náá, dhiiti mot kə bəs tok ne ghwyil εlaa-lanjak.

10

Tanjəl ε Pəl dum ne mεsa mε mot-lwoma ee nyε di esa ε

¹ Mam Pəl, mε lii ne nen ε ne din ε Klisto, nyεy mot di mot metela ne mbεε lyem ə. Bi ne lii ne din ε lam náá: «Eghen mena dyeebadika é di wat ne ne ε, nyε ne tela lyem. Ye kabε é ghen mena ne bε nəə di àadika é di wat ε, nyε ne goo lyem.»

² Mε εpedjaala ne nen, sa bi àasa náá, mε goo lyem é ghen mε aadi pak'en ε. Tin, bεdhiiti bot kəə bot é náá, bis sa étep ε dáa bot ε bəs'ak. Deenek, ne mbi binək bot, mε aalii ne nəə εbiyoεpe.

³ Ye é tsεetse náá, menaka é bot ne nyel epuud. Tin, tuub mena di eduuk'aak, ye tok tuub epuud.

⁴ Tin, beghel me mena di eduuka ne ye é, ye tok beghel bot e bos. Ye é elyel-lyel beghel e Zeeb. Ye é ne ghwyil etwaal elyel-lyel mendjaa ee bot e mebhuka e Zeeb di kesowa to tak o. Ye é tyee wat, daa mena di esaabeka esiiza ee di aabe to etsesetse e.

⁵ Mena epekwyosal dje sos egeka bot e egha nyel djas di elii, etep elu naa, bedhiiti bot needi aagu Zeeb. Mena kwyelka e, epana egeka e bot e di aagu Zeeb o, etep be neelooba ne Klisto.

⁶ Eghen bi aadi bi moo elooba ne Klisto daa di egoka ne sael e. Tin, mena aadika ne ghwyil edul bot djas di aalooba ne Klisto e melo.

⁷ Beeka mis enyope. Mot e myaam ne lyem'e emet naa, nye é mot e Klisto o. Ye goka é nye di etaala naa, biso pe é bot e Klisto.

⁸ Ye é tsesetse naa, me naghene nyel ko esu e ekukuma ee Ghen Yezu nadjé mena e. Ye é be naa, me tok ne syen etep tak. Ye é etee naa, Zeeb nabe é aadjé me ekukuma tak, me neepul bin. Nye nadjé me ye é, etep me needje bin meghaaaz.

⁹ Tin, me aapakwyel naa, egeka bin di naa, me epebeeg bin ne bemekana mam.

¹⁰ Etee naa, bedhiiti bot ke é naa: «Bemekana me Pol ne lyel e mekpa, ye tok fya. Tin, é mis daak, wo é ne ghwyil e ewyete nye. Etee naa, nye lii é daa mot di aalyel bham e.»

¹¹ Ye goka é mot di elii deenek o gu naa, sa bis di elee to bemekana mes é sok bis di etsetape ne nen e, bis aazosa é deenek é ghen bis aakum pak'en e.

¹² Bedhiiti bot ne kwyel eduwal menyel moo. Tin, bis tok ne ghwyil eke naa, bis ne be noo é tyee wat. Be ne kwyel egwyala mefulu pak'oo. Bis aapakwyel

ɛbaŋa bɛ. Bɛ nɛ yɔbɔ kɔkɔ mbi kyeed bɛ di eke pak'ɔɔ. Yenek tok etɛp ewo?

¹³ Yɛ kabɛ bisɔ ɔ, bis tok nɛ ghwyil ɛghɛɛ mɛnyel kɛdhaa. Ye ɛ bɛ nɔ́á, bis ɛpeghɛɛ mɛnyel ɔ, bis goka ɛ nɛ ɛghɛɛ mɛnyel ɛ kɔ ɛsu ɛ mɛsa mɛ Zɛɛb nadjɛ bis ɛ.

¹⁴ Deenek, ɛ ghɛŋ bis nazye pɛ daa len nɛ Mbɛɛ Bhaadal ɛ Kliso ɛ, bis nabe ɛ ààdi nɛ «tɔɔ kɛsee» kɔ mɛsa Zɛɛb nadjɛ bis ɛ.

¹⁵ Bis ààghɛɛ nyel nɛ mɛsa mɛ bɛdhiiti bot nasa ɛ, mɛsa mɔɔ nabe ɛ ààbɛ yii Zɛɛb nadjɛ bis nɔ́á, bis sa ɛ. Tin, bis ɛ nɛ ɛbwaalel nɔ́á, bi aadi ɛ ghɛŋ tɔ ɛdum kɔŋ nɛ Zɛɛb. Ye ɛ bɛ nɔ́á, ɛdum ɛ kɔŋ ɛ len nɛ Zɛɛb moo ɛ ɛlyelɛpɛ ɛ, mɛsa mɛ bis di esa nɛ nɛn ɛ waabyet dɔ́a Zɛɛb naleɛ nɔ́á, bis sa ɛ.

¹⁶ Nenak, bis moo kwyɛl ɛtɔ́ kɛgoola Mbɛɛ Bhaadal pɛ kyee mɛdhik mɛ di ɛtsetaɛpɛ nɛ nɛn ɛ. Bis aanàghɛɛ mɛnyel nɛ mɛsa mɛ bɛdhiiti bot nasa ɛ.

¹⁷ Ghuna, ekwyala lɛɛ ɛ nɔ́á: «Ye ɛ bɛ nɔ́á, mot ɛpekwyɛl ɛghɛɛ nyel ɔɔ, nyɛ sa ye kɔ ɛsu ɛ sa Ghɛŋ sa ɛ.»

¹⁸ Etɛɛ nɔ́á, Ghɛŋ ààkwyɛl nɔ́á, mot nyɛ ɛmet duwal nyel'ɛ. Tin, ye àànyɔ nɔ́á, ye sael deenek. Etɛɛ nɔ́á, Ghɛŋ ɛben mot ɔɔ, ye kwyɛl ɛlɛɛ ɛ nɔ́á, nyɛ eemyaal mɛsa mɛ mot'enɔk.

11

Pɔl bɛ nɛ bɛmbɛɛ bot ɛ lwoma

¹ Mɛ kwyɛl ɛ nɔ́á, bi pel ɛ wo bam; pookopelka mɛlyet mam batsa!

² Mɛ ɛ nɛ ɛwu kɔ ɛsu ɛ len, ɛwu ɛ di nɔ́á, ye dus ɛ pɛ daa Zɛɛb ɛ. ɛwu ɛ tak ɛ, etɛɛ nɔ́á, mɛ naabaal bin

ε, έτεπ εδје bin ε εbά nε motom ngot, motom tak ε Yezu Klisto. Mε εpekwyεl etel bin daa le dάa mōn syes moma di ààgu botom o.

³ Taalaka dάa nyo nakwak Eve nε mbee mεkōη mε ε. Tin, mε ε nε kεη nε nen, mε kaab ε nάά, mot εzekekoo bin da swola egeka bin, έτεп bi neelum koη nε etseεtse, da di àadi tō epiki nε Klisto.

⁴ Bi nε dyeebakwyεl nάά, dhiiti mot zegoola bin dhiiti mbi Yezu sis. Yezu tak àanōηel nε yii bis nagoola bin ε. Deenek, bi ε pe ε ghwyε έτεп emyaal dhiiti mbi sisim nε di ezyaala nε Sisim na Dεε, bi nabela ε. Bi ε ghwyε έτεп edum ε koη nε dhiiti mbi bhaadal di àanōηel nε Mbεε Bhaadal, bis nagoola bin ε.

⁵ Mε nε gu nάά, bot ε bi di eke nάά, bε ε «eboo ewolo bot ε lwoma o». Mε àabee nάά, bε eedhaa mε nε dhiiti sonok.

⁶ Ye ε di nάά, mε ààgu elii dάa bōo o. Bela nάά, mε tok mot di ààgu sonok dum nε etεп e Zεeb. Bis naalyaal bin etεп e tak popoopwon esok nε esok, e mεwala djas.

⁷ Eghεη mε nadi egoola bin Mbεε Bhaadal Zεeb ε, mε nasa ye ε àabe nε efute. Mam eenoo di edhyeeb έτεп mε needje bin di ekukuma. Dάa mε sa deenek ε ye ε εbiyoεpe?

⁸ Eghεη mε nadi esa mesa mε Zεeb pε yebō ε, bot ε ezεεga mendjaala mεsis nadi edje mεbyok mε epata dάa efute. Ye ε nε mεbyok mε epata ee mε nadi enoo pε daa loo ε, mε nabela ghwyil ekwyee ε bin.

⁹ Eghεη mε nadi pε yebō ε, mε nadi ε nε gwyes pata. Tin, mε nabe ε àawaab bin sonok. Bōn nyεεg nadus pε kyee dik Masedwan ε naazyε mε nε esa

mε nadi nε gwyεs tak ε. Deenek, mε nabε é ààkwyel náá, mot zuk kɔ εsu ε lam. Nenak, mε aanàkobεt náá, mot zuk kɔ εsu ε lam.

¹⁰ Dum nε etsεεtεε ε Klisto di tɔ lam ε, mε lεε náá: pε kyee dik Akayi, mot tok nε ghwyil εlu mε náá, mε myak bet kɔ εsu ε mεsa mε mε nasa penek, ààwaab efute nε mot ε.

¹¹ Etεp yé mε lii deenek? Ye é etεε náá, mε ààkwyel bin e? Zεεb nε gu náá, mε nε kwyel bin.

¹² Sa mε di esa nenak ε, ye é sa mε aasesa mεlu djas ε. Mε sa deenek ε, ekaab náá, bε εzεkεbela lo mεsɔ mε bε aaghεε mεnyel náá, bis nε bε nɔɔ tyε wat ε.

¹³ Bot binɔk é bεmbee bot ε lwoma, bε é bot ε djii di ekɔɔ bot náá, bε é bot ε lwoma ε Klisto ɔ.

¹⁴ Ye tok nε tεp εdjoka tin. Etεε náá, Satan nyey nyε emet nε kɔɔ bot náá, nyε é di fofop mεkas.

¹⁵ Bot tok nε ghwyil εdjoka, é ghεη bot ε mεsa ε Satan binɔk di ekɔɔ bot náá, bε é bot ε mεsa ε Zεεb, mot epiki ε. Tin, bε aabela efute di egoka nε mεsa mɔɔ ε.

Mezuk ε Pɔl

¹⁶ Mε εpebaabasal náá, sa mot ààbee mε dáa mot melyet. Bε gek deenek ɔɔ, tin myaalka náá, mε é mot melyet etεε náá, mε neebaadi nε εbi bet kɔ εsu ε len.

¹⁷ Ye tok Ghεη di eke náá, mε di mot εdiig ε bet dáa mε di ekwos ε. Eghεη mε di ediig bet ε, mε lii é dáa mot melyet.

¹⁸ Dáa ye di náá, bot ε bɔs'ak nε bi bet ε, ye goka é mam pe mε bi bet.

¹⁹ Bi goka é nε εgwak ε mε, etεε náá, bot ε di betson ε bot. Tin, bi nε myaal εgwak melyo mε bot ε melyet, nε lyem wat.

20 Bi ne myaala náá, bot binək tiig bin dāa ek-wom, be di esilal epata bin, be djii esa bin djas, be wyele bin, be myak bin beez e bhwoob.

21 Bi gek bilak e náá, bis nadi àasa deenek nen e etee náá, bis é betsabel e? «Aah» e syen ne mbi yenek tep!

Ye é be náá, dhiiti mot e ne sa nye di egoka ne ebi bet kə esu e tak ɔɔ, mam pe é ne ghwyil esa ye. Ye nakoozodi náá, é gheɲ me di elii deenek é, me lii é dāa mot melyet.

22 Be é bot e mbyak ebhele e? Dɔɔ ne mam pe, me é mot mbyak ebhele. Be é bot e kyee dik Yisalaɛl e? Dɔɔ ne mam pe é mot kyee dik Yisalaɛl. Be é bedha e Abalaam e? Dɔɔ ne mam pe é dha e Abalaam.

23 Me kalii nenak wak é, dāa mot melyet. Be ke é náá, be é bot e mesa e Klisto? Mam pe é mot-mesa e Klisto dhaa bɔɔ. Me naazuk tɔ mesa me Klisto dhaa bɔɔ. Me naani tɔ membok esok ne esok dhaa bɔɔ. Me naabyaa dhaa bɔɔ. Me naadi tɔ mezuk esok ne esok, sa ye aakəkunaa-kunaa ne esyee dhaa bɔɔ.

24 Ekukuma eYuda naamet me esok eten, be nanyunyuu me ne ghwyes e esok mekam-melɛl ne eten ne ená (39),

25 bot e mbyak eLom naamyak me ne ebhil e ele esok elɛl. Sok wat, be naabaal me é gheɲ be nawus me ne mekok e. Esok elɛl, me naadi ediiga tɔ bemɛsuwa e medjon. Sok wat, me naadhaa tu mwos ne tu pum tɔ boo dii mɛsɔn.

26 Tɔ betɛ ne medjon me me nadi esa e, me naaboma ne betɛ ne mezuk. Me nabe é tɔ mezuk é medjon mam é gheɲ me nadi etsaal eboo medii tɔ bhyon e. Me nadi é ne mbee bwɔɔ ekaab bot e ezem, é sok me nadi tɔ medjon e. Me naaboma ne bɔn

nyεεg bam bot ε mbyak eYuda, nεghu bot ε di ààbε bot ε mbyak eYuda ɔ. Mε naazuk tɔ eboo eghaada, nεghu tɔ mεdhik, nεghu naazuk tɔ boo dii mεsɔn. Mε naabaazuk tɔ mεmbɔ mε bεmbee bɔn nyεεg.

²⁷ Mε naaboma nε mεsa mε na lyel-lyel nε eboo mεbhowal. Tin, mε nabε é ààdi edje-dja gɔ, mε naagwak za étεp pwom edee, mε naagwak gwyes mεdii, mε naadi tɔ pwom edee, mε naazuk nε εgwyoo nε eduuba.

²⁸ Ye é nε dhiiti mezuk mε di náá, mε ààpalaŋ ε. Sa mε di ebee nε boo mεtaŋ é yam mis é náá, lyem'am nε taala ngwyis bot ε ezεεga mendjaa mε mendjaala djas.

²⁹ Eghεŋ mot di ààpyet tɔ εdum ε koŋ nε Zεεb ε, ye kpaa mε lyem εkεε ye é mam. Eghεŋ mot di esyem ε, ye nε kpaa mε lyem dhaa tyε.

³⁰ Ye é bε sa εghεa nyel ɔɔ, mε goka é nε εghεε nyel ε kɔ esa ee mε di ebee náá, mε ààkwak ε.

³¹ Zεεb, Sεεg ε Ghεŋ Yezu nε gu εnyɔεpe náá, mε ààkɔɔ. Beta náá, duu di nε nε kɔm sii nε kɔm.

³² Eghεŋ mε nadi pε ghaada Dhamas ε, kukuma nadi ebɔɔba mεkoozi Aaletas ɔ, naanεεg esodja é εniel ε ghaada étεp bε neemεt mε.

³³ Tin, bε naawa mε tɔ djhan, kɔl ekel e tak. Bhii tak, bε eezεkwyεεg mε e εyen ε boo pap ghaada. Ye é deenek ε, nyε nadi ààmεt mε.

12

Pɔl εmyaala nε εzuk étεp mεsa mε Klisto

¹ Ye goka é mε di nε εghεa nyel, bela náá, εbi bet ye tok εnyɔεpe. Tin, mε kalii nenak ε, kɔ esu ε mεdhyam nε esa Ghεŋ natel mε ε.

² Mε ne gu dhiiti keletye nabyet tó pe tó gwoo, ye moo mos é membu kam ne ená (14). Deenek, me ààgu ne koo, ye nabe é dhyam neghu ye é tseetse náá, nye naabyet tó pe tó gwoo di Zeeb di ɔ. Tin, Zeeb nye emet ε di egu.

³⁻⁴ Tseetse, me ne gu náá, mot tak naabyet kekum pe tó Paladi*. Me ààgu ye é be náá, ye nabe é dhyam neghu ye é tseetse. Tin, Zeeb nye emet ε di egu. Penek pe tó gwoo, nye naagwak mekpa wat di náá, dhiiti mot tok ne ghwyil ε baɲa ye é. Sa mot ààkolii-liiak kɔ esu ε tak.

⁵ Me waadi ne ghwyil εghε nyel dum ne mot yenɔk. Tin, ye é kabe mam ɔ, me aazodi ne εghε nyel ε, kɔ esu sa me di ààdi ne ghwyil esa ε.

⁶ Ye é pe di é di náá, me epekwyel εghε nyel ɔ, pe me aanàdi tyee mot mɛlyet, etε náá, me waaleε é etseetse. Tin, me aanàkwaaghε nyel. Etε náá, me ghε nyel ɔ, bot ε ghwyil ebee me dāa boo-mot ε duu. Me kwyel ε náá, bot pée me dum ne sa me nakek esa ε, ne yii be di egwak me elii ε.

⁷ Deenek, me needi ààdi ne ebet kɔ esu ε eboo esa e mebwala ee Zeeb zetel me ε. Deenek, me é ne dhiiti boo pel tó nyel dāa egɔak. Ye é dāa Satan nalwom fofop'ε, étεp nye neezewa me tó tsik mezuk. Ye é be náá, Zeeb naabet náá, ye sael deenek ɔ, ye é etε náá, me needi ààsa ebet.

⁸ Me eedjaala ne Gheɲ esok elɛl, étεp nye neepɛk me tó tsik mezuk mak.

⁹ Nye naabɔɔza ne nam ε náá: «Enem ne embεε bam eedjala ne nɔ. Mebwala mam dyeebanyen ε, é sok wɔ di ààdi ne ghwyil esa dhiiti sonok ε.» Me kwyel é me di ne εghεa nyel dum ne sa di náá,

* **12:3-4** *Paladi*: ye kwyel elyaal ε, mɔn bok ε Zeeb edi nye di ɔ.

mε tok nε ghwyil esa ε. Etεε náá, mεbwala ε Klisto neebaal mε.

¹⁰ Dum nε tεp tak ε, mε di emyaala nε sa mε di ààdi nε ghwyil esa ε. Mε nε myaala nε mεlee, mezuk, mεtiiga, etεp di kpaa mε lyem kɔ εsu ε Klisto ε. Etεε náá, é sok mε di ààdi nε ghwyil esa sonok ε, ye é é di'enek ε mε di nε ghwyil.

Pɔl εpebem ba kɔ εsu bot ε Koolet

¹¹ Ye é biyɔ εbesal mε náá, mε lii tyee mot mεlyet, ye é biyɔ nawaakotaɲal e di yam. Ye nakoozodi náá, mε tok vaɲ mot. Tin, ye tok nε sa wat ee bot é ee bi di edjoo «eboo ewolo bot ε lwoma» di edhaa mε nε ye.

¹² Endem di elyaal náá, mε é mot-lwoma ɔ, bi naazebee ye nε mis men met. Ye naanyen tɔ zii, tɔ membi mε endem e mεbwala, tɔ bεmεvyεkεle nε tɔ mεbwala.

¹³ Yaa mbi sonok bi nadi ààbela dhaa bεdhiiti bot ε ezεεga mendjaala? Ye di ààdi étεp mε nabyen náá, bi nàkwyee mε ε. Ye é di étεp tak ɔɔ, pelka mε.

¹⁴ Mε moo aakɔ nε εzyε pε yibɔ, zya esok elɛl, ye tok náá, biyɔ aakwaaswok nε etεp bam djas. Ye é biyɔ ε mε di ekwyɛl εbee, ààbε epata bin. Deenek, ye tok bɔn di esεεg epata étεp bεbyael bɔɔ. Tin, ye é bεbyael bɔɔ ε di esa deenek étεp bɔn bɔɔ.

¹⁵ Ye kabε mam ɔ, mε aadi é nε mεmyaala e εsilal esa bam djas, nε εka nyel'am met étεp'en. Mε nε kwyɛl bin dhaa tyε, mε bee ε náá, bi ààdyeebakwyɛl mε.

¹⁶ Bi nε gu εnyɔεpe náá, mε nabe é ààdi boo εbεp kɔ εsu ε len. Tin, bεdhiiti bot ε waake náá, «Pɔl é mot mεkɔɲ, nyε eekɔɔ bis.» Aàbε, ye tok deenek

¹⁷ Tɔ sama ε bot ε mε nadhis pε yebɔ ε, ye é nε dhiiti mot pak'ɔɔ nanɔɔ esa bin tyee nɔɔa mɛkɔɔ, étɛp εzɛdjɛ mε?

¹⁸ Mε nadjaala nε Tit náá, nyε zyε pε daa len, bε nε mɔn nyεeg'es ee bi di egu yenɔk. Tit nanɔɔ esa bin tyee nɔɔa mɛkɔɔ e? Aàbε, bi nε gu enyɔɛpe náá, ye tok deenek. Sa Tit nasa é nε sa mam nasa é, ye tok sa wat e? Bis é nε tok nε esiimza wat e?

¹⁹ Bi gek tɔ elyem bin ε náá, bis lii é étɛp bis neebela gham é mis men. Aàbε, bis lii é tɔ egwakel nε Klisto, é mis mε Zεεb. Bɔn nyεeg bam mε di ekwyɛl ɔ, bis lii nε nen etɛp binek djas ε, étɛp εdum ε kɔɔ ε len nε Zεεb neetɔ sok.

²⁰ Deenek, é sok mε aakum pε yebɔ ε, mε é nε kɛɔ náá, mε εzɛkɛdi ààbela bin dáa mε nadi egek náá, mε aabela bin ε. Da biyɔ pe kazeɓela mε ààbε dáa bi di ekwyɛl ε. Sa mε di ekaab é náá, ye nàdi nε mεwɔ, nε mbee lyem, mεbuk, zyaala, mεlee, εbyak ε bot, εghεε nyel nεghu bhimis pak'en.

²¹ Mε εpekaab náá, e mɛdjoɔ mam di ezyε yenek, Zεεb'am εzɛkɛniigal mε syen étɛp mɛfulu men. Deenek, mε nε bwɔɔ náá, mε zɛbela bɛtɛ nε bot di náá, bε dinaa ààpaswoola tsik'ɔɔ ε, ààkat mesyem, ààkat esa mεzɔ, nε εkat esa embee esesεε ee bε di zezyε nε esa sok ε.

13

Mɛlyo ε Pɔlyii mɛsik

¹ Zya esok elɛl é yak ee mε di ekwyɛl ezyε pε yebɔ ε. Ekwyala lɛε é náá: «Etɛp djas goka é nε eliiaa ε, kɔ mɛkpa mε bɛtyaases bɛbá nεghu bɛlɛl.»

² Eghen me nazyε pe yibo, ε medjon mam yii esok ebá ε, me naaleka ne bot ε nasa mesyem o, dɔo ne bedhiiti bot. Nenak, dɔa me di etsetape ne nen ε, me epebaaleka ne nen náá, esok me aabaazyε pe yebo ε, me aawa boɔ djas ε fen.

³ Bi epkwyl egu ye ε be náá, Klisto ε di elii to lam e? Bi ε waagu. Klisto tok ne ghwyil ekat esa dhiiti sonok ε mis men. Tin, nye waalyaal mebwala me pak'en.

⁴ Ye ε tseetse náá, ε ghen nye nabemaa ε melaaba ε, nye nabe ε àabe ne ghwyil. Tin, nenak nye ε ne tsik to ghwyil ε Zεb. To egwakel ε lena ne ne, menabelka pe ε àabe ne ghwyil. Tin, bis ε waalyaal bin náá, bis ε ne tsik sama ne ne, ko esu ε ghwyil ε Zεb.

⁵ Soska sa bi di esa ε biyo bemet, ye ε be náá, bi dinaa eke to edum kon ne Zεb o. Ye tok deenek e? Tin, pookodjoalaka biyo bemet ye ε be náá, kyeed bi di eke ε epegoka ne edum ε kon ε len ne Yezu Klisto. Ye ε di àabe deenek o, ye kwyl elyaal ε náá, edum ε kon ε len ne Zεb eezekwyit.

⁶ Tin, me bee ε náá, bi ε waagu náá, bis àapakwye to edum ε kon ne Zεb.

⁷ Bis epedjaala ne Zεb étep náá, bi needi àasa sa ebiyo. Ye tok étep elyaal bin náá, mesa me bis nasa ne nen ε nabe ε enyεpe. Bis kwyl ε náá, bi sa enem esa ye nakoozodi náá, bis nabe ε àasa mesa to len enyεpe.

⁸ Eteε náá, bis tok ne ghwyil esaab etseetse Zεb ε. Bis aazosa ε mesa me etseetse.

⁹ Bis ne myaala ε ghen bis di àabe ne ghwyil esa dhiiti sonok ε, ghuna biyo ε ne ghwyil. E di'enek, bis ne waab to mendjaala mes náá, bi di to esosoob.

¹⁰ Etép tak ε, mε di ekwyal bin mεkana mak mam εtsεtaεpe nε nen. Etεε náá, é sok mε aakum pε yεbɔ ε, yε aabela bi eezeswoola mεfulu. Tin, Ghεη naadjε mε ekukuma εkɔk kɔ len, nyε nabe é àadjε ekukuma tak étép mε neepul bin, ye nabe é étép bi neetó sok tɔ mεsa mε Zεεb.

¹¹ Bɔn nyεεg bam, mε moo mwana nε nen, saaka bi tó sok tɔ mεsa mε Zεεb, djεelka mεghaaz pak'en da bi é di tɔ εgwakel, dika tɔ egwyem. Tin, Zεεb mot di ekwyel bot ɔ, mot di edjε bot egwyem aadi é sama nε nen.

¹² Swoselka pak'en mεswosel mε eboma mεmuk nε bɔn nyεεg bina nε lyem e dεε.

Bɔn nyεεg tɔ edum ε kɔη nε Zεεb eeswos bin.

¹³ Betka náá, enεm nε embεε e Ghεη Yezu Klisto, kwyel ε Zεεb nε εgwakel tɔ Sisim na Dεε di nε biyɔ djas.

Bekwel

Bekwel: Bekwel (New Testament)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bekwel

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.

- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Apr 2025 from source files dated 26 Apr 2025

93bbbee1-b255-555f-8c39-01878a3cad57